

ВІДТОПОНІМНІ ОЗНАЧЕННЯ У СКЛАДІ ЧЕСЬКИХ АНТРОПОНІМНИХ ФОРМУЛ ДОПРІЗВИЩЕВОГО ПЕРІОДУ

УДК 811.162.3'373.232

Петріца Н.М. Відтопонімні означення у складі чеських антропонімних формул допрізвищового періоду; 11 стор.; кількість бібліографічних джерел -7; мова – українська.

Анотація. У статті проаналізовано продуктивність, соціальне навантаження та морфологічні параметри відтопонімних означень у складі чеських антропонімних формул допрізвищового періоду.

Ключові слова: відтопонімне означення, антропонімна формула, синтетично/аналітично виражене відтопонімне означення.

АФ *особове ім'я + відтопонімне означення* відома всім слов'янам, але відрізнялася уживаністю та поширеністю серед різних прошарків населення. В історичній ономастиці існує думка, що функціонування відтопонімних означень у складі АФ більшою мірою характерне для західнослов'янських мов, ніж східно- та південнослов'янські (у зв'язку з раннім формуванням права приватної власності у західній Славії).

Дослідження відтопонімних означень проведемо у кількох площинах, а саме:

- а) продуктивність відтопонімних означень;
- б) соціальне навантаження відтопонімних означень;
- в) морфологічна характеристика відтопонімних означень.

А) Продуктивність відтопонімних означень у складі чеських АФ.

Перші складені імена в залучених до аналізу пам'ятках датуються 1043 роком і реалізуються у вигляді автохтонного слов'янського імені та

відтопонімного означення: *de Gresenic Stanek* (1043 CDB-1, 351), *de Podliscin Swerad* (1043 CDB-1, 351). Протягом століть у чехів відтопонімні означення залишалися одним з найефективнішим засобом ідентифікації людності, поряд із прізвишками. Підтвердженням цьому є присутність цієї допрізвищевої назви у складі багатолексемних іменувань. Продуктивність відтопонімних означень, однак, не була стабільною. Статистичні підрахунки свідчать про нерівномірність функціонування відтопонімних означень у складі АФ у діахронії і дозволяють виявити періоди найвищої продуктивності відтопонімних означень та періоди спаду.

Питома вага відтопонімних означень та прізвиस्क у складі дволексемних АФ у діахронії представлена у таблиці 1.

Таблиця 1.

АФ	XIII ст.	XIV ст.	XV ст.	XVI ст.	XVII ст.	XVIII ст.
особове ім'я + відтопо- німне означення	27,42	71,4	65,03	43,81	9,83	7,6
особове ім'я + прізвисько	42,85	26,17	26,64	40,17	69,65	88,8

У XIV ст. питома вага АФ з відтопонімними означеннями зросла аж на 44% (з 27% до 71 %) та змістила у периферійну частину інші антропонімійні двочлени. Дослідники історичної антропонімії стверджують, що актуальність назв за володінням, маєтком у західних слов'ян була зумовлена раннім закріпленням спадкового права серед усіх прошарків населення [3]. Однією з передумов формування права власності у чехів були колонізаційні процеси. У XII–XIII ст. Чехією прокотилася хвиля так званої «внутрішньої колонізації». Заселенням нових територій намагалися покращити своє становище різні групи підданих [4, с. 58]. До 1200 р. була заселена більшість чеських і моравських земель [4, с. 58]. У XIII ст. розпочалася також «велика колонізація» (зовнішня). На думку істориків, у кінці XIII ст. вся територія Чехії була колонізована та інтенсивно використовувалася у господарському

плані [4, с. 96]. Феодальна знать (в особі панів і земанів) вимагала для себе імунітетних грамот, які і підтверджували їхнє право на адміністративне управління у своїх вотчинах, право збирати податі тощо. Усі ці позамовні фактори, безперечно, не могли не вплинути на формування антропонімійної системи. Адже всі колонізовані, заселені території людність намагалася закріпити за собою спочатку, очевидно, у власній особовій назві, а вже потім юридично, через грамоти. Починаючи з XV ст. актуальність назв за географічною ознакою послаблюється. Показники XVII–XVIII століть демонструють, що формули у вигляді імені та прізвиська превалюють із значним відривом над рештою дволексемних АФ. Численні приклади з чеських джерел свідчать, що в XVII–XVIII ст. напередодні офіційної кодифікації прізвищ саме прізвиська характеризувалися передачею в спадок. Очевидно, у тих суспільно-економічних умовах прізвисько як антропонімійна категорія відзначалося високим ступенем індивідуалізації і найкраще виконувало функції родового означення. В умовах збільшення кількості населення ні посесивна назва, ні відтопонімне означення вже не могли забезпечити суспільству ефективне розмежування осіб спільної родини від осіб інших родин.

Б. Соціальне навантаження відтопонімних означень у складі АФ.

Дослідники історичної антропонімії переконані, що у східнослов'янських народів та первісно у поляків іменування з відтопонімним означенням вказувало на соціальну належність особи [1, с. 79]. Наші дослідження дозволяють зробити висновки, що в догуситський період (13-14 ст.) у чехів назви за географічною ознакою також були носіями соціальної інформації. Присутність такого означення у складі антропонімної формули, без сумніву, вказувало на назву маєтку, яким володіла людина, на назву місцевості, яка належала особі чи її знатному роду: *Dalebor de Radmiric* (1220 CDB-2, 193), *Theodrico Olomucencis* (1317 PZC, 78), *Martin de Milkov* (1183 CDB-1, 420), *Martinus de Zaiacics* (1193 CDB-1, 315). Мовознавець Ф.Травнічек переконаний, що на кінець XIII ст. чеська шляхта поряд із іменем мала, як

правило, «*šlechtický přídomek*» (шляхетське прізвисько, означення) у вигляді аналітично чи синтетично вираженого відтопонімного означення [7, с. 273]. Особливо чітко вказівка на соціальний статус простежується на прикладі трилексемних АФ, у яких поряд з іменем людини зазначалося її прізвисько та відтопонімне означення, або ж два відтопонімні означення: *pan Jetrich z Janowic i z Náchoda* (1396 Ач-2, 50), *Ješko ze Šternberka řečeny z Lukova* (1395 Ач-1, 139), *pan Peter z Krawař jinde z Plumova* (1398 Ач-1, 143), *Waněk z Radotic sedením w Dešowě* (1399 Ач-2, 326).

У післягуситський період соціальне навантаження відтопонімних означень у складі, наприклад, дволексемних АФ щораз більше послаблюється. Часто іменування з відтопонімним означенням ідентифікують осіб середнього прошарку і в таких випадках вказували звідки прибула людина. Досліджений фактичний матеріал дає підстави говорити, що у XVI–XVIII ст. у чехів, носіями соціальної інформації були не самі відтопонімні означення, а кількісний склад АФ (як правило три та більше лексемні іменування з одним чи двома відтопонімними означеннями у своєму складі): *p. Radslaw z Šebířowa na Beřkowících* (1506 Ач- 2, 400), *pan Jan z Janowic a z Petršpurka* (1504 BL, 84), *Ladislav starší z Lobkovic na Lebčičkách nad Sazavou* (1598 Ач-22, 344), *p. Ladislav staršího ze Šternberku na Horních Kralovicích* (1607 Ач-22, 347). Аргументом на користь цього твердження є те, що з XVI ст.. дволексемні АФ (ім'я + прізвисько або ім'я + відтопонімне означення) стають типовим засобом ідентифікації людності, а з XVII століття переходять у розряд допрізвищевих родових назв. А тому вказівка на соціальну належність у представників вищих прошарків суспільства утримується на рівні багатолексемних АФ. Важливо було відзначити не лише місце походження особи, але й місце володіння, яке виражалося у вигляді відтопонімного означення з апелятивом *seděním na*: *Boreš mladší z Oseka seděním na Přimdě* (1416 Ач-3, 279). Ф.Травнічек схильний вважати трилексемні антропоніми з двома відтопонімними означеннями шляхетськими прізвищами (*šlechtická příjmení*) [7, с. 273]. Й. Бенеш

відтопонімні означення, утворені семантичним способом, *Štoršedl, Cimburk, Sobiessyn* називає **шляхетським іменем** (*šlechtické jméno*), а родову прийменниково-іменникову форму **предикатом** (*predikát*) [2, с. 138], проте така термінологія може бути доречною лише в непоширених реченнях на зразок «Ян є з Трнави», а не в усталених словосполученнях, якими у переважній більшості випадків виступають багатолексемні власні назви.

В. Морфологічна характеристика відтопонімних означень.

Відтопонімні означення, зафіксовані у чеських писемних пам'ятках допрізвищевого періоду, представлені двома морфологічними варіантами: субстантивним та ад'єктивним. При цьому перший варіант кількісно превалює над другим.

Традиційно субстантивний варіант побудований на керуванні й реалізується у вигляді:

а) **іменниково-прийменникової форми з прийменником z / de:** *Dorota z Bedřichová* (1528 Ač-26, 9), *Jan z Janovic* (1502 BL, 82), *Jan z Ovence* (1517 Ač-26, 29), *Jan z Pernštejna* (1520 Ač-1, 92), *Jan z Wartmberka* (1543 BL, 88), *Jan z Wrbna* (1511 Ač-2, 401), *Johanka z Dědibab* (1533 Ač-26, 145), *Martína z Sadské* (1525 Ač-26, 52), *Mařka z Vratné* (1504 BL, 82), *Merlíček z Semanína* (1578 Ač-22, 255), *Mikuláš z Bedřichová* (1528 Ač-26, 9), *Mikuláš z Witoslawic* (1505 Ač-2, 398), *Mikulaše Kořenského* (1561 Ač-22, 179), *Mikulaše z Pítkovic* (1526 Ač-26, 106). Такі назви були фактично дослівним перекладом з латинської мови.

Дослідник польської антропонімії Й. Матушевський переконаний, що в польській мові, як і в деяких інших європейських, аналітичний взірць утвердився під впливом латинської мови [5, с. 47]. У результаті гуситського руху чеська мова поступово стає мовою офіційних документів, богослужіння, літературна мова максимально зближується з живо-розмовною. Однак з XV ст. чеська антропонімія поступово позбавляється латинського взірця аналітично виражених іменувань. Уже в другому десятилітті XV ст. більшість писемних пам'яток ділового стилю фіксує аналітично виражене відтопонімне означення національного взірця.

б) Ад'єктивна форма реалізується у вигляді імені та відтопонімного прикметника з суфіксом *-ský*: *Jan Třebický* (1527 Ač-26, 58), *Jan Vanteberský* (1538 Ač-26, 46), *Jan Vrbčanský* (1535 Ač-26, 73), *Jan Vrbčanský* (1541 Ač-26, 101), *Jan Vrbský (mlynář)* (1533 Ač-26, 20), *Jindřichu Bohun'ovskému* (1530 Ač-26, 66), *Jiřík Centawský* (1521 Ač-2, 402), *Jiřík Domažlický* (1536 Ač-26, 54), *pan Václav Letecký* (1508 Ač-26, 1), *p. Václav Lítowský* (1520 Ač-1, 104), *pan Pawel Chotlicky* (1520 Ač-1, , 123), *panu Častolarovi Dluhoveskému* (1594 Ač-22, 337), *Prokop Podvínský* (1540 Ač-26, 97), *Voldřich Španovský* (1543 Ač-22, 133), *Pavel Všeradsky* (1695 BL, 131), *Březovský Adam* (1678 BL, 106), *pan David Příbenický* (1618 BL, 97), *Pavel Květenský* (1602 Ač-22, 351).

Рідше вживаними є описові назви за топонімічною ознакою: *pani Konvová městka Starého města Pražského* (1512 Ač-19, 199), *Vavřinec měštěnín Starého města Pražského* (1512 Ač-19, 199), *Bernartovi měštěninu města Hradce* (1511 Ač-19, 20), *Vávra měštěnín Nového města Pražského* (1512 Ač-19, 92), *Arnošt měštěnín Nového města Pražského* (1512 Ač-19, 86), *Kouba měštěnín města Čáslavě* (1511 Ač-19, 73), *Hornostroj měštěnín na Horach Kutnách* (1512 Ač-19, 81), *Bítu, obyvatelkyní na Horach Kutnách* (1539 Ač-26, 94), *Pavloví, žeti svému u Strapovské brany* (1523 Ač-26, 306), *Václavoví, kterýž na grunte Kobilínském sedí* (1526 Ač-26, 39), *Van'koví Přestavckému holomku a při rybnících bývá* (1525 Ač-22, 73), *Vondračkoví při rybnících* (1525 Ač-22, 73).

Динаміка поширення синтетично та аналітично виражених відтопонімних означень у діяхронії представлена у таблиці 2.

Таблиця 2.

Питома вага аналітично та синтетично виражених відтопонімних означень у складі дволексемних іменувань у діяхронії (у відсотках)

	XV ст.	XVI ст.	XVII ст.	XVIII ст.
Аналітичний варіант	95	74	35,3	36,85
Синтетичний варіант	5	24,45	64,7	63,15

Статистичні показники свідчать про поступове згорання формули, яка містить аналітично виражену відтопонімну назву. З XVII ст. синтетичні

означення вже домінують над аналітичними. Про збільшення продуктивності ад'єктивного варіанта відтопонімного означення свідчать також частотність уживання цього антропоніма без імені особи: *Vostřenský* (1515 BL, 87), *p. Janovský* (1520 Ač-1, 129), *p. Zaječický* (1520 Ač-1, 132). Подібна динаміка спостерігається і в польській антропонімії. Зокрема, дослідник історичної антропонімії Й. Бубак стверджує, що в польській мові з другої половини XVII ст. субстантивні форми відтопонімного означення у дволексемних іменуваннях втрачають продуктивність і вживаються переважно у складі трилексемних антропонімів [1, с. 204].

Відтопонімні означення входили і до складу трилексемних АФ. З восьми груп антропонімних тричленів відтопонімні означення наявні у перших трьох найпродуктивніших, а саме:

1. особове ім'я + прізвище + відтопонімне означення;
2. особове ім'я + посесивна назва + відтопонімне означення;
3. особове ім'я + два відтопонімні означення.

Уживаність цієї антропонімійної одиниці протягом століть є переконливим доказом того, що в чеському суспільстві визначення особи за географічною ознакою залишалось ефективним засобом ідентифікації людності.

Уваги заслуговує **АФ особове ім'я + два відтопонімні означення**. Відтопонімна назва у подібних іменуваннях виражалася:

а) **відтопонімним прикметником з суфіксом *-ský* та родовою прийменниково-іменниковою формою:** *Jan Hořalský z Smolnice* (1512 Ač-19, 137), *Jirík Zelenský z Sebužina* (1512 Ač-19, 144), *Gířjk Wranowský z Daubrawice* (1520 Ač-1, 97), *Havel Časlavský někdy z Krče* (1527 Ač-26, 14), *Jakub Mikulecký z Sedlíšt'* (1598 Ač-22, 343), *Prokop Podvínský z Lerojíd* (1532 Ač-26, 66);

б) **рідше двома морфологічними варіантами одного топоніма:** *Zdeněk Dubrawský z Dubrawice* (1419 Ač-1, 147), *Buhuněk Černín z Černína* (1512 Ač-19, 123), *Václav Čiňovský z Čiňová* (1512 Ač-19, 135), *Jekomaš Strojetický z Strojetic* (1512 Ač-19, 144), *Mikuláš Mnětický ze Mnětíc* (BL 1543,

88), *Hynek Posadovský z Posadova* (1551 Ač- 22, 152), *Jana Dobřenského z Dobřenic* (1550 Ač-22, 145), *Jeronym Hrobčický z Hrobčice* (1549 Ač-26, 43), *p. Jan Ceten'sky z Cetně* (1504 BL, 85), *p. Jan Prostěborský z Prostiboře* (1543 BL, 88);

в) **двома аналітично вираженими топонімами:** *Stěpan z Nowosled a z Nupak* (1455 Ač-1, 170), *Zachář z Litovic a z Radyně* (1399 ZR, 44), *pan Albrecht z Kolovrat a na Krakovci* (1512 Ač-19, 116), *Vondřej z Křekovic a na Šebířově* (1512 Ač-19, 120), *Jakub z Vřešovic na Valčí* (1512 Ač-19, 120), *Matouš z Tyjnec a na Slabcích* (1512 Ač-19, 121), *Jiřík z Kolovrat na Buštěhradě* (1512 Ač-19, 124), *Chval z Leskovce a v Kamenici* (1512 Ač-19, 132), *Eliška z Dube a z Lípeho* (1600 BL, 94), *Sudislava z Šternberka na Horních Kralovicích* (1605 Ač-22, 346), *Jan z Raupova a na Raupově* (1525 Ač-22, 51), *Jan z Švamberka a na Boru* (1525 Ač-22, 51), *pan Jan z Janowic a z Petršpurka* (1504 BL, 84), *Tobíaš z Havašová na House* (1543 BL, 88).

Часто складені іменування цього типу поширювалися словами *puovodem*, *seděním*. З XVII ст. уживання таких слів у складі антропоформул є більше винятком, ніж правилом: *Boreš z Oseka seděním w Brozanech* (1456 Ač-1, 186), *Janovi z Řičan seděním na Skryjích* (1437 PDZ-2, 171), *Petr z Michalowic seděním na Tušení* (1437 PDZ-2, 157), *Karel z Vesce seděním na Krasenovicích* (1512 Ač-19, 151), *Martin z Houšic seděním na Houšicích* (1512 Ač-19, 83), *Hynek Baderský z Újezda puovodem* (1512 Ač-19, 130);

г) **відтопонімним означенням з суфіксом -ес, -ек:** *Matiaš Dubec z Dubče* (1456 Ač-3, 324), *pana Tobíaše Regínovce z Regínova* (1602 Ač-22, 350), *Hinko de Chrzinowa dictus Chrzinowecz* (1414 PDZ-2, 105), *Vlrico Drzasowecz de Drzasowicz* (1411 PDZ-2, 86), *Johannes Dubecz de Dubcze* (1413 PDZ-2, 96), *Petr Doupovec z Doupova* (1532 Ač-26, 27), *Wilhelmus dictus Dubanek de Duban* (1419 PDZ-2, 147), *Perus Trkowecz de Trkowa* (1414 PDZ-2, 114), *Johanni Dubecz dicto Dubcze* (1418 PDZ-2, 143), *Johanni dicto Wssechlapecz de Wssechlap* (1437 PDZ-2, 164), *Nikolaus Kotlowecz de Mienina* (1418 PDZ-2,

142), *Martinus Stassowecz de Nezabudicz* (1413 PDZ-2, 95), *Johannes Borowecz de Rowného* (1406 PDZ-2, 27), *Waněk Čelechovec z Kralovic* (1461 Ač-3, 343).

Ф.Травнічек стверджує, що другий компонент у подібних трилексемних антропонімах міг утворюватися і за допомогою суфіксів *-ka* (Holeška), *-ko* (Všetátko), *-ák* (Plzák). Однак вони мали значно нижчу продуктивність, ніж *-ec*, *-ek* [7, с. 274].

г) **Відтопонімним означенням, утвореним лексико-семантичним способом від топоніма:** *Jakobus dictus Wsserub de Wsserub* (1565 Ač-37, 271), *Jetřich Štoršedl z Štoršedlu* (1631 BL, 98), *Procopio dicto Sobiessyn de Sobiessyna* (1409 PDZ-2, 62), *Křístek Cornberk z Jalowic* (1506 Ač-2, 400), *Johanni de Czekowicz dicto Bychova* (1419 PDZ-2, 149), *p. Jan Cimbурk odjinud ze Slawičina* (1423 Ač-3, 282). Й. Бенеш пояснює наявність у таких трилексемних іменуваннях відтопонімних означень, утворених від різних топонімів тим, що особа називається за маєтком колишнім, який дав назву для родини, та за новим [2, с. 139].

Отже, відтопонімні означення у складі чеських АФ були одним з найефективніших засобів ідентифікації людності, поряд з прізвиськами. У 13-14 ст. висока продуктивність АФ із відтопонімним означенням була зумовлена колонізаційними процесами у Чехії та раннім формуванням права приватної власності на землю. У XVI–XVIII ст. відтопонімні означення поступаються продуктивністю прізвиськам, котрі як антропонімійна категорія відзначалися високим ступенем індивідуалізації і найбільшою мірою годилося для вживання у функції родинного означення.

2) Еволюція чеської антропосистеми характеризувалася зміною соціального навантаження цієї допрізвисьцевої назви. Так, у XIII–XIV ст. відтопонімне означення у складі дволексемних АФ вживалося для ідентифікації представників шляхти. Однак уже у XV–XVII ст. такі означення ідентифікують також осіб середнього прошарку суспільства.

3) Відтопонімні означення, зафіксовані у чеських писемних пам'ятках допрізвисьцевого періоду, представлені двома морфологічними варіантами:

субстантивним та ад'єктивним. Субстантивний варіант побудований на керуванні й реалізувався у вигляді іменниково-прийменникової форми з прийменником *z / de*: *Dorota z Bedřichová, Jan z Janovic*. Ад'єктивна форма реалізується у вигляді імені та відтопонімного прикметника з суфіксом *-ský*: *Jan Třebický, Jan Vanteberský, Jan Vrbčanský*.

Скорочення

Ač-1 — Archiv český čili staré písemné památky české a moravské. Díl 1. Vydal F.Palacký. – Praha, 1840. – 612 s.

Ač-2 — Archiv český čili staré písemné památky české a moravské. Díl 2. Vydal F.Palacký.– Praha, 1842.– 584 s.

Ač-3 — Archiv český čili staré písemné památky české a moravské. Díl 2. Vydal F.Palacký.– Praha, 1844.– 628 s.

Ač-19 — Archiv český čili staré písemné památky české a moravské. Díl XIX. Vydal J.Čelakovský. – Praha, 1901.– 707 s.

Ač-22 — Archiv český čili staré písemné památky české a moravské. Díl Vydal J.Kalousek. – Praha, 1905 .– 605 s.

Ač-26 — Archiv český čili staré písemné památky české a moravské. Díl Vydal.J.Teige. – Praha, 1909 .– 634 s.

Ač-37 — Archiv český čili staré písemné památky české a moravské. Díl 1.-3. Vydal G. Friedrich. – Praha, 1941-44.– 1634 s.

BL — Listiny a zápisy Bělské o věcech městských a sedlských z let 1345 – 1708. Vydal J.Kalousek. – Praha, 1889.– 154 s.

CDB-1 — Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae edidit Hustavus Friedrich. – Tomus I. – Praeae 1904-1907. – 568 s.

CDB-2 — Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae edidit Hustavus Friedrich. –Tomus I. – Praeae 1912. – 574 s.

PDZ-2 — Pozůstatky desk zemských Království Českého Ed. Josef Emler.– Díl I. – Praha, 1870. – 530 s.

PZC — Petri Zittavensis Cronica Aule Regie [Petra Žitavského Kronika zbraslavská] ed. Emler / Fontes rerum Bohemicarum. – Tom IV. – Pragae, 1884. – S. 3-337.

ZR — Zbytky register králův římských a českých z let 1361-1480. Vydal A.Sedláček. – Praha, 1914.– 375 s.

Література

1. Медвідь-Пахомова С.М. Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах / С.М. Медвідь-Пахомова. – Ужгород, 1999. – 248с.
2. Beneš J. O českých příjmeních / J. Beneš. – Praha, 1962. – 356 s.
3. Berndorf A. Osobní jména v Nepomuku v letech 1540-1600 / A. Berndorf // Zpravodaj Mistopisné komise ČSAV.– 1967 – Číslo 1. – Ročník VIII. – S. 229-234.
4. Dějiny zemí Koruny české.– Praha, 1997. – Svázek I. – 318 s.
5. Matuszewski J. Polskie nazwisko szlacheckie / J. Matuszewski . – Łódź, 1975. – 164 s.-174
6. Šmilauer V. Úvodem // Kopečný F. Průvodce našimi jmény. – Praha: Academia, 1991. – S. 9-35.
7. Trávníček F. Příjmení / F. Trávníček. // Mluvnice spisovné češtiny. – Praha: Slovanské nakladatelství, 1951. – Díl 1. – S. 269- 276.

ОТТОПОНИМНЫЕ ОПРЕДЕЛЕНИЯ В СОСТАВЕ ЧЕШСКИХ АНТРОПОНИМНЫХ ФОРМУЛ ДОФАМИЛЬНОГО ПЕРИОДА

Н.М. Петрица

Аннотация

В статье проанализированы продуктивность, социальное навантаження и морфологические характеристики оттопонимных определений в составе чешских антропонимных формул дофамильного периода.

Ключевые слова: оттопонимное определение, антропонимная формула, синтетически/аналитически выраженное оттопонимное определение.